

GAZETA TRANSILVANIEI.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Brasiovu, piața mare Nr. 22. — „Gazeta“ este:
Joi și Duminecă.

Prețulu abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni
3 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu sêu
28 franci.

Anulu XLIII.

Se prenumera:
la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:
un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 74.

Dumineca, 14 | 26 Septembre

1880.

Brasiovu 13/24 Septembre.

De multe ori unu faptu produce tocmai acelu rezultat, pe care nu l'ai intentiunatu și de care nu ai feritu. Romanulu caracterizează acést'a cu cuvintele „de ce te temi nu scapi“. Demonstratiunea navală iatreprinsa de marile poteri semnatarie ale tractatului dela Berlinu a fostu pusa iu scena cu scopu de a usurá predarea pacinică a Dulcigniei și eata că acuma tocmai acést'a demonstratiune este care provóca din di ce merge complicatiuni mai grave astfeliu, că nu multu lipsesce și pacea intentiunata se póte preface intr'o conflagratiune din cele mai serióse.

O telegrama mai noua spune că Muntenegrinii, imbarbatati de óre care potere, au pornitu spre Dulcigno. Totodata se anuntia că in 22 l. c. sér'a s'a tienutu unu consiliu de resbelu pe vasulu admiralului Seymour, comandantulu-siefu alu flotei combinate europene și că admiralulu ar' fi plecatu la Ragusa spre a primi acolo respunsulu lui Riz'aspasi'a la somatiunea ce ia fostu adresata pentru predarea Dulcigniei. Se desminte și scirea, dupa care Albanesii ar' fi gonitu garnisón'a turcescă din Dulcigno; orasiulu și fortarétia, se dice, este ocupata inca de trupele regulate turcesci.

Ultim'a scire se confirma și printr'o telegrama dela Constantiopolu cu dat'a 23 Sept. in care se dice că Pórt'a a adresatu o nota ambasadoriloru, declarandu că ar' fi gat'a a predá Dulcigno sub anumite conditiuni. Déca garnisón'a turcescă nu ar' mai fi in Dulcigno, Turci'a nu potea sè mai faca acea declaratiune. Condițiunile ce le pune Pórt'a pentru predarea Dulcigniei sunt inse de natura, încátu sub impregiarile actuale nu se póte sperá că ele voru fi acceptate de către marile poteri. Pórt'a cere inainte de tóte că statele mari se renuntie la ori-ce demonstratiune pentru cestiunea pendentă muntenegréna, gréca și arména. Condițiunea acést'a de capetenia va fi cu atátu mai greu de implinitu, cu câtu demonstratiunea e deja o fapta complinita. Si apoi cum sè parasésca flot'a européna positiunea ce-o ocupa, inainte de a avé sigurantia că predarea se va face, sciindu totodata că Turcii sunt un'a cu Albanesii candu e vorb'a de a respinge pe Muntenegrini?

Condițiunile privitóre la garantarea libertatiloru, a averei, credintiei, a onórei și a vietiei musulmaniloru, locuitori pe teritoriulu ce va fi a se cedá, nu va poté intimpiná nici-o opozițiune din partea poteriloru, cererea inse că pe langa teritoriulu dela Dinosiu sè se lase Albaniei și acél'a dela Gruda este in contradicere cu line'a de demarcare, pentru care s'au pronuntiatu poterile și in ultim'a loru nota colectiva dela 15 Sept.

Respunsulu Pórt'ei, care la finitulu notei sale declina responsabilitatea pentru consecintiele unei demonstratiuni eventuale, este dér', in totalu privitu, mai multu negativu și ne potemu asteptá in fiecare momentu la scirea, că Dulcigno a fostu bombardatu de către náile europene, cu atátu mai vèrtosu, cu câtu Angli'a și Russi'a nu paru a fi dispuse de a mai amaná actiunea inceputa.

Pe langa demonstratiunea navală lumea politica, cu deosebire cea din Vien'a și Berlin, era fórté nelinistita din caus'a crizei ministeriale franceze. Se asteptá cu incordare numirea ministrului de esterne căci se dicea, că dela persón'a care va fi chiamata la acestu postu se va poté conchide la viitóreá atitudinea esterióra a Franței. Ei bine, crisa s'a terminatu și la oficiulu de esterne a fostu chiamatu betranulu Barthélemy Saint-Hilaire, fostulu secretariu și amicu alu lui Thiers. Deodata fețele oficiiloru dela Vien'a s'au inseniatu, căci, isi dicu ei, unu barbatu cá acést'a moderatu nu póte intreprinde nici-o actiune pripita in afara. Diuarele oficióse franceze proclama earasi pacea in afara, dér' cu tóte astea cine stá bunu pentru aceea, că

Barthelemy St. Hilaire nu a fostu chiamatu la esterne numai spre a acoperi adeveratele planuri cu cari se pórt'a Franči'a?

Destulu, că la Berlin și la Vien'a au devenitu fórté semtitori și pentru celu mai micu simptomu, din care s'ar' poté conchide, că Franči'a ar' voi se inaugureze o politica mai energica in afara. Se pare, că si cestiunea Dunarei este un'a din cele multe, care a desteptatu prepusul aliatiloru dela Dunare și Sprea. Franči'a sustiene parerile Romaniei cu privire la combaterea monopolului comerciálu și politicu, ce ar' voi se'lu eserceze Austri'a esclussivu pe Dunarea de josu, dela Portile de feru pēna la Galati. Tocmai acuma a aparutu la Vien'a unu memoriu in limb'a franceza, care iea in aperare cu argumente fórté tari liber'a navigatiune pe Dunare in sensulu art. 55 alu tractatului dela Berlin, accentuandu iu specialu interesele Franței, ale Angliei și Italiei față de cele austro-ungare. Cestiunea Dunarei va fi unu mesuratoriulu alu pretinsei preponderantie politice austro-germane: ea va avé o mare influentiá asupra viitórei atitudine a poteriloru occidentale, și a statului romauu.

Cronic'a evenimenteloru politice.

Celu ce s'a indoitu intr'aceea, că partid'a estrema, a Kossuthianiloru, cástiga pe di ce merge totu mai multu teremu la poporulu maghiaru, se cetésca numerulu de proba alu noului diaru alu „Independintiloru“ ce s'a fundatu in Clusiu sub numirea de „Ellenzék“ (Opozițiunea) și se va convinge despre contrariulu. Program'a acestei foi se incepe cu cuvintele: „Ungari'a se fia unu statu autonomu, independentu, care se reguleze tóte afacerile sale fara amesteculu unei tieri straine“. Eata marele principiu pentru care se voru luptá Kossuthianii și in Transilvani'a, și acést'a, dupa semnele ce le vedemu, nu fara succesu. Partea antaia a programei pledéza in contra pactului dela 1867 și pentru delaturarea comuniunei ce esiste adi intre Ungari'a și Austri'a. Dupa aceea asigurandu, că pe tóte celelalte terene partid'a opozițiunei estreme va primi ce e bunu ori de unde ar' veni se declara in favóreá centralisatiunei și a egalitatii și apoi finesce cu urmatoriulu punctu fórté caracteristicu, „Ellenzék“ adeca dice in program'a s'a:

„Cá fóia transilvanéna (erdélyrészi), vomu tiené contu de cestiunile de nationalitate. In privinti'a acést'a program'a nóstra este, că Ungari'a este statu maghiaru și intre marginele aceste privindu nationalitatea cá pe unu factoru culturalu, vomu stá cu totul pe bas'a egalitatii de dreptu.“

Acestu punctu alu programei Kossuthianiloru din Clusiu este unu capo di l'opera de siretia ungrésca. Nu amu asteptatu niciodata dela estremii din Transilvani'a, cá se desavueze pe soții loru de principiu din Ungari'a. Ne bucuramu că densii, recunoscú celu puținú atáta, că in Transilvani'a trebuie se tiena contu de cestiunea de nationalitate. Se insiéa inse, déca spera, că cu deosebire Romanii ardeleni ar' mai poté fi atátu de naivi se créda in sinceritatea „egalitatii de dreptu“, fia si numai pe terenulu culturalu, candu acést'a egalitate se proclama dedata ca principiu: că „statulu suntemu numai noi Maghiarii“, căci bine se distingemu, déca statulu este numai alu Maghiariloru și pentru Maghiari, apoi ori-ce „egalitate de dreptu“ a unei alte natiunalitati, care traiesce intre marginile acestui statu, devine ipso facto cu totul ilusoria.

Program'a diarului Kossuthianu „Ellenzék“ a provocatu o contra-programa a diarului tiszaijanu „Kelet“. Si elu isi espune in numerulu seu de Joi „punctele sale de vedere“. Aceste culminéza in aperarea pactului dualisticu dela 1867. Pentru cei ce ar' fi aplecati a primi principiuu fundamentalu alu independentiei ungare, professatu de cei

dela „Ellenzék“, diarulu „Kelet“ intrebuintéza de sparietóre pe „muscali“, dicédu că prim'a incercare de a se rupe de Austri'a a adusu cu sine capitulatiunea dela Vilagos, ear' a dou'a va aduce inca unu „Mohács muscalescu“. „Kelet“ tiene la armat'a comuna pentru că printr'iusa Ungari'a va fi mai cu succesu aperata de incalcarile moscovite. . .

Curédu dupa ce consiliulu municipalu din Pest'a si-a datu votulu in contra esistentiei unui teatru germanu in capital'a ungara, i s'a datu limbei germane o satisfactiune aprópe neasteptata. Conventulu generalu alu bisericeii reformate intr'unitu in Budapest'a s'a ocupatu dilele aceste intre altele și cu cestiunea, că óre sè fia limb'a germana obligátore in gimnasiile reformate séu nu? Intrebarea acést'a a datu nascere unei discussiuni infocate. Lad. Hegedüs și chiaru și Lud. Mocsáry au vorbitu pentru eliminarea limbei germane din scolile maghiare, din cauza, că instructiunea ei este unu „eflucu alu sistemului comunu.“ Altii cá Revay, Szász și Szabó au vorbitu pentru limb'a germana din punctu de vedere alu culturai generale. In fine conventulu a primitu cu 15 in contra la 6 voturi limb'a germana intre studiile obligate. — Conventulu reformatu s'a ocupatu și de unele cestiuni de autonomia bisericesca, cum e si proiectulu guvernului privitoriu la scólele medie.

Se vede, că cestiunea dunareana agita multu spiritele in Bucuresci și Vien'a. „Neue freie Presse“, respundiendu la scrisóra din Bucuresci publicata in „Correspondance Autrichienne“, și reproducu in estrasu si din parte-ne in Cronic'a din numerulu trecut, voiesce se arate, că comisiunea dunaréna, in care se afla si statele riverane, inca ar' fi o „comisiune mixta“ și adauge, că Austri'a nu va abusá de-o situatiune privilegiata, ce i s'ar' créa in acést'a comisiune. La aceste i se respunde printr'o corespondintia din Bucuresci, publicata totu in „Corr. Austr.“, intr'unu modu categoricu, că in comisiunea mixta inventata de Austri'a nu sunt reprezentate tóte poterile, ci numai Austri'a și acést'a nu e conformu literei și spiritului tractatului dela Berlin. Esecutarea regulamentelor póte fi incredintiata numai riveraniloru Dunarei de josu, si comisiunea européna in schimbu trebuie se pastreze supraveghierea asupra acelei esecutari, si nu póte prin urmare se devina judecatoriu si parte interesata. Esecutarea nu póte fi incredintiata Austro-Ungariei, care nu e riverana a Dunarei de josu, precum nu este nici Russi'a. Cátu pentru asigurarea, că Austri'a nu va abusá de-o situatiune privilegiata, conventiunile si regulamentele au de scopu de a preintimpiná abusurile si de a inchide usi'a contestariloru eventuale. Corespondenti'a finesce apoi asia:

„Ast-feliu dér', nu pe bas'a asigurariloru date de diarulu „Neue freie Presse“, care n'a luat niciodata parte de alt-mintreli in sfaturile Austriei, trebuie, că statele riverane se si sacrifice viitóreá loru sigurantia. Libertatea Dunarii nu este o cestiune austro-romana, ci este o cestiune europeană, si numai Europ'a va otari. Litigiulu este d'o ast-felu de importantia internationala precum n'a avut' niciodata rectificarea fruntariiloru Greciei și Muntenegrului. Neutralitatea Dunarei de josu trebuie se remana sub garanti'a colectiva a Europei si n'avem nici unu cuventu de a preferi in loculu garantiei celoru siepte puteri, pe aceea a Austro-Ungariei singura, ale carei interese economice la Dunarea de josu sunt contrarii cu liberulu transitu alu riului. Pentru Romania, tractatulu dela Berlin este: „Legea si profetii.“ Ea nu va parasi déru o positiune escelinta spre a fi placuta Austro-Ungariei, care se póte ca maine se devina inamic'a ei dupa cum lasa deja sè se véda diarele

cele mai serioase din Vien'a, amerintiand'o mai 'nainte chiaru cá comisiunea se se fi intrunitu.

„Pester Lloyd“ de Joi se ocupa de cestiunea Dunareii si se încerca de a documenta, cá Austro-Ungaria nu ar' avé intentiunile acele egoiste si ambițioase cari i se atribuiescu. Ea nu va „abusa“ riciodata de positiunea ce-o va avé in comisiunea de supravighiare s. c. l. „Pester Lloyd“ mai voiesce se dovedesca, cá Romani'a ar' esi mai bine la cale prin aceea, cá s'ar' recunósce preponderanti'a votului Austro-Ungariei in comisiune, cáci cu Serbi'a si Bulgari'a greu s'ar' intielege s. a. si in fine dice: „a admite, cá Austro-Ungaria se va invoi, cá se alterneze in presidiu cu Romani'a séu chiaru se imparta presidiulu cu Serbi'a suverana si cu semisuveran'a Bulgaria, ar' insemná a cere ceva dela monarchia, ce cu greu s'ar' poté asteptá dela o putere mare.“ In fine dice: „Este imposibilu, cá monarchi'a se renuntie de buna voia la o positiune, din care nu numai cá representa interesele proprie si problemele vitale ale esistentiei sale de statu, ci in gradu nu insemnatu si necesitatile Europei, interessulu ordinii generale si redicarea navigatiunei si a comerțului pe celu mai mare fluviu alu Orientului europénu.“ —

Intregu articulu oficiosulu „Pester Lloyd“ face impressiunea, cá oficiulu de esterne austro-ungaru este deoparte convinsu, cá face o pretensiune nedrepta, dér' speréza, cá cu ajutoriulu Germaniei va indemná pe puterile occidentale „a se convinge de ecuitatea“ pretensiunilor austro-ungare.

Diarulu „N. W. Tagblatt“ i se anuntia dela Bucuresti, cá intre guvernulu Romaniei si alu Serbiei ar' fi avutu locu o corespondentia estinsa asupra cestiunei dunarene, prin care s'ar' fi stabilitu o deplina intielegere intre aceste doué principate. Cabinetele dela Bucuresti si Belgradu se fi decisu a procede in modu solidariu, cu deosebire in contra nisuintieloru Austro-Ungariei, de a castigá presidiulu in comisiunea statelor riverane.

Vorbindu d'unu memoriu alu Romaniei asupra cestiunei Dunareii, „N. fr. Presse“ dice, cá Romani'a tinde a escluse pe Austria dela supraveghierea Dunareii de josu. Diarulu combate ingrijirile ce sunt la Bucuresti provocate de team'a, cá Austria ar' poté se abuzeze de dreptulu seu de presiedentia in comisiunea Statelor tiemurene, vede cu durere, cá se atribue Austriei idei de aventuri si mai multu: se teme, cá ea nu va procede destulu de energicu in aceasta cestiune. Diarulu vienesu ar' avé mari regrete, déca amicitia Austriei si Romaniei ar' cadea inaintea acestei cestiuni a Dunareii, dér' este convinsu cá in acestu casu perderea ar' fi mai mare pentru Romani'a de cátu pentru Austria.

Noutatea cá d. de Bismark ia portofoliulu comerțului imperiului germanu n'a facutu mare placere in Romani'a, dice „Corespondenti'a Romana.“ Se scie cá marele si puternicu imperiu alu Germaniei este saracu si cá d. de Bismark, dupa ce 'i-a datu puterea si marirea, ar' voi se 'i asigure si puțina prosperitate. Lucrulu este fórte naturalu. Dér' esista unu felu de temere vaga cá déca acést'a prosperitate se va realisa vre-odata in totalu séu in parte, acést'a va avé locu in pagub'a altuia. Si pentru cá marele cancelar se ocupa fórte multu de Orientu de cátuva timpu, Romani, aflându cá densulu remane definitivu ministru de comerț, 'si-au disu: „Stápánulu Europei numai se nu ne fi desemnatu cá unulu din factorii destinati a face fericirea Germaniei!“ Sentimentulu ce domnesce aci in privintia Germaniei este cá nu e nimicu de castigatu in tovarasie cu dens'a. De siguru, Romani nu voru se fia inimicii Germaniei, dér' nu voru se fia mai alesu nici amicii ei. Si le este frica se nu fia tractati — negustoresce — cá amici de cátra d. de Bismark, ministru de comerț alu Germaniei.

Despre instructiunile generale ce s'au datu comandantilor flotei internationale intrunite in fajia Dulcignei afla „Agen. Havas“ urmatóarele:

„... Guvernele declara in aceste instructiuni, cá comand'a suprema a flotei internationale este data comandantulu celui mai superioru in gradu séu celui mai vechiu in aceiasi gradu. Amiralulu Seymour a beneficiatu de acést'a positiune. Pentru tóte miscarile flotei, comandantii escadreloru trebnie se se supuna ordinelor comandantulu-siefu, care nu e ténutu se-'i consulte. Déca va fi vorba de o operatiune militara propriu disa, comandantulu-siefu este datoru a intruni pe comandantii escadreii si se-'i consulte

asupra acestei operatiuni. Nici o dispositiune nu autorisa flo'ta se bombardeze Dulcigno, inse nici una nui interdices acést'a. In casulu, candu s'aru ivi eventualitatea unei bombardari, cestiunea va trebui se fia supusa consiliului ténutu sub presiedinti'a comandantulu-siefu. Fia-care comandantu de escadra isi va dá parerea dupa instructiunile speciale séu puterile ce va fi avendu de la guvernulu seu. Cu tóte aceste, instructiunile declara formalu intr'unu preambulu, cá nu póte fi vorba de o debarcare. Comandantulu siefu alu flotei trebnie se someze autoritatile din Dulcigno de a predá orasiulu in manile Muntenegreniloru. In casu de refusu, aceste din urma, gramaditi in vecinatate, voru atacá orasiulu.“

Marea incordare ce esiste intre Angli'a si Austria se esprima in articuli foiloru guvernamentale anglese, cari sunt plini de animositate in contra Austriei. Diarulu „Spectator“ dice, cá Lord Beaconsfield (fostulu ministru presiedinte) ar' fi voitu se lase mostenirea Porței mai bine imperatiiei Habsburgiloru decátu imperatiiei Tiarului, Gladstone se va feri inse fórte, de a inlocui vechi'a tirania anarchica a musulmaniloru prin „tirani'a mai tenera regulata a Austriei.“ Mr. Gladstone voiesce se stabilésca state in adeveru libere, tinere si cu putere de vieatia. Spre a ajunge scopulu acest'a inaltu, Angli'a trebnie se face unu pasu cutezatu, trebnie in casu de lipsa se procedá singura la blocarea Constantinopolei. Puterile europene probabilu cá se voru alaturá la pasii ei, pentru cá Angli'a se nu procedá singura séu in intielegere c'unu singuru aliatu. In unele momente cutezarea este sinonima cu succesulu; unu asemenea momentu e celu actualu. — Déca foile oficiale vorbescu intr'unu asemenea tonu, trebnie cá Mr. Gladstone in adeveru se prepara a face unu salto-mortale in Orientu.

[Manolache Costache Epureanu.] Romani'a a perdutu pe unulu din cei mai distinsi barbati de statu ai sei. Siefulu partidei conservatórie, fostulu ministru Manolache Epureanu, a incetatu din vietia in etate abia de 56 ani Dumineca in 7/19 Septembrie la Schlangenbad in Germani'a, unde marsese spre a-si cautá sanatatea. „Romanulu“ onoreza memori'a acestui barbatu intr'unu articulu de fondu, din care estragemu urmatóriile:

„Manolaki Kostaki facea parte din pleiada stralucita prin patriotismulu, inteligenti'a si vigórea s'a exceptionala, pleiada, a carei maréti'a meaire a fostu de a redicá patri'a din decadentia, in care o afundase regimulu Fanariotiloru. In acesta grupa de mari cetatiani, cari stralucescu cá nescé luceaferi pe cerulu intunecatulu alu Romaniei renascende, Manolaki Kostaki era unulu din cei mai de frunte prin inteligenti'a s'a, prin activitatea s'a, prin farmecele spiritului seu Ilustrulu repausatu a luat parte la 1848 in Moldov'a la miscarea nationala si sociala, care trebuea se aduca in multu mai scurtu timpu de cátu s'aru fi potutu crede atunci, formarea Statului romanu astu-felu, cum esista astadi si organizarea lui pe bas'a celoru mai intinse libertati publice. D. Manolaki Kostaki era privitu astadi cá siefu alu partidei conservatóre, totusi elu a facutu totu-déuna parte din nuanti'a cea mai liberala a partidei conservatóre; si adesea a luptatu impreuna cu partid'a liberala. Farmeculu cuventului seu era mare, nu atátu pria elocinti'a s'a, cátu prin spiritulu seu vioiu, sarcasticu si placutu. Dér' trasatur'a dominanta a caracterului seu, calitatea superióra, care 'lu facea se fia iubitu de multi si stimatu de toti, era lealitatea si francheti'a: avea unu spiritulu si o anima deschisa. Acést'a este cea mai mare lauda, ce se póte face unui omu, si cea mai meritata ce se cuvine lui Manolaki Kostaki...“

„Unulu câte unulu apunu lucéferii ce au condusu pasii nesicuri ai Romaniei spre portulu unde a ajunsu; se stinge cu incetulu acea pleiada predestinata, care a luat Romani'a impartita, slaba, aservita, necunoscuta, despretiuita si-'a redicatu-o rapede la rangulu inaltu, unde se afla astadi. S'a dusu Balcescu, s'a dusu Heliade Radulescu, s'a dusu Negri, s'a dusu Negruzzi, s'au dusu trei frati Golesei, s'a dusu acumu si Manolaki-Kostaki! Cati au mai remasu? Fórte puțini, si loculu ce'lu ocupa este fórte mare, pentru cá inlocuiescu astadi pe toti fratii loru de lupta, spre a urmá de a dá esemplulu patriotismului, alu abnegatiunei si alu tutoru virtutiloru cetatianesci clasice, ce nu se mai regasescu din nenorocire, de cátu cu totulu raru, in generatiunile mai tinere! Ori cine simte romanesc, se uita la acesti puțini, ce au mai remasu, cum se uita marinarulu pe o mare furtunosá la

farulu, ce'i arata de-o parte portulu, de alta stáncu se uita la densi cu emotiune si cu grija de a vedé stingendu-se farulu si lasandu in urma tóte pericolele ratacirea printre valuri si prim stanci...“

D. prim-ministru I. C. Bratianu a datu urmatórea telegrama, din Galati, d-lui ministru de interne; „Dlui ministru de interne, Bérheci. Repausatulu Manolaki Kostaki, care a fost mai de multe ori presiedinte alu Camerei, siefu al guvernului si mai pre susu de tóte unulu din d'antaiu, care a desteptatu consciinti'a nationala a contribuitu la constituirea Statului romanu dá tóte onorurile cuvenite, de la intrarea corpulu in tíera, este a indepliní dorinti'a natiunei. In cumba d-tale, d-le ministru, a luá tóte dispositiunile, cá se ne implinimu aceasta sacra datorita.“

I. C. Bratianu.

[Diarele prussiane despre principele Carolu.] Din incidentulu caletoriei principelui Carolu mai multe diare prussiane facu repriviri asupra activitatii sale de Regentu si rezultatelor dobândite pēna acuma. Se intieleg cá foile prussiane nu s'au potutu stapani a face din atitudinea principelui cátu mai multu capitalu pentru „nobil'a missiune a activitatii germane“ („edles deutsches Wirken“) cu tóte cá el insusi recunosc, cá Domnitorulu Carolu a devenitu celu mai bunu romanu, identificandu-se pe deplinu cu interesele statului, a caruia capu este. „Breslauer Ztg.“ dice intr'unu articulu intitulatu „reminiscenție“, cá cei ce au batjocorit pe sub locotenentulu de dragoni prussianu, care la 1861 s'a furisiatu condusu de Ioanu Bratianu in noua s'a tíera, trebnie se se rusineze acuma facēdu reprivire asupra acestoru 14-ani, cáci Romani'a s'a desvoltatu sub guvernulu principelui Carolu intr'unu modu stralucitu si tronulu lui a prinsu radacini afunde in tíera. „Cine a cunoscutu pe politici romanu de atunci, chiaru si pe cei mai buni cari au conlucratu cu principele Carolu la consolidarea statului lor, cá Bratianu, Boerescu, Cogalniceanu s. a. cine ia cunoscutu acel'a nu va fi potutu se suprimé mirarea, candu si-au alesu de „domnu“ unu printiu germanu. Istori'a secreta a acestei alegeri inca nu s'a scrisu; avemu cauza a presupune inse cá relatiunile unoru fii de boieri cu armat'a prussiana, in care au servitu, au promovatu alegerea printiului Carolu de Hohenzollern.“

„Si celu ce ia cunoscutu mai inainte — continua „Br. Z.“ — pe politicii romanu cu natura loru turbulenta, cu portiunea loru mare de ambitiune si de egoismu, acel'a de-o parte nu póte se nu admire pe principe, cá a potutu se-o duca la sfersitu cu acesti ómeni; dér' trebnie se si recunósca de alta parte, cá din aceste capete necontestabilu fine si sírete s'au desvoltatu nesce barbati de statu bunicei (sic!), cari cuprindu prea bine ceea ce este mai bunu pentru tíera si sciu se petrunde acést'a chiaru si cu suprimarea inclinariiloru si dorintieloru personale. Scóla unei constitutiuni libere nu a remasu fara folosu pentru ei.“ „Br. Ztg.“ arata apoi, cá principele Carolu, intielegēdu greau'a s'a problema, s'a devotatu ei cu totulu si a fostu unu ecsemplu viu de abnegare de sine si de implinirea consecenta a datoriei, ceea cu a avutu unu efectulu viu asupra celoru din giurulu seu... „Opera ce i se póte atribuí numai lui, si care face se i se cunósca natura de Hohenzollern, este disciplinarea si organizarea armatei romanu, cu care i a fostu datu a reportá sangerosi lauri.“ Foia prussiana incheie dicēdu: „situatiunea principelui Carolu se póte asemena cu aceea a marelui printiu (electoriu), candu a capetatu ducatul Prussiei dela Polonia cá feudu. Prima maiestria a politiceii si a artei sale de resbelu a fostu de a scuturá acést'a suzeranitate. Asia a scapatu principele Carolu tíer'a s'a de suzeranitatea Sultanului, implinindu sperantiele ce le-au pusu Romani intr'insulu, candu l'au alesu.“ —

Caus'a agrara ardeléna in diet'a maghiara.

(Urmare.)

Dupa acést'a presiedintele raportéda, cá modificarile referitórie la § 15, remasu in suspenso, sunt deja redactate si róga Cas'a, cá se le asculte si se voteie asupra lor.

Notariulu Baross cetesce testulu urmatoriu:

„Paragrafulu 15 se se modifice in modulu urmatoriu:

Din aline'a a dou'a cuvintele ce urmédia dupa cuvintele aceste „dintre care fia-care grupa grupa de interese alege

doi membri ordinari si unu membru suplentu", se se eliminezie;

in aline'a a trei'a cuvintele, cari urmédia dnpa „candu membrii ordinari sunt inpedecati“, se se eliminezie;

in aline'a a opt'a cuvintele acestea, „dintre cari uuulu trebuie se aiba cualificatiunea expertiloru economici permanenti“, se se eliminezie;

in aline'a a nou'a cuvintele acestea „dintre expertii economici permanenti“, precum si din sirulu ultimii cuvintele „totu dintre aceia“, se se eliminezie.

in aline'a a diecea cuvintele acestea „economicu permanentu“ se se eliminezie;

in aline'a a unspredecea cuvintele „dintre acei expertii economici permanenti, cari nu sunt interessati in cauza“, se se eliminezie;

in aline'a a douespredecea sirulu primii cuvintele „economici permanenti“ se se eliminezie.

Bokross ref.: Dupa textulu cetitu s'ar' sustiene aline'a ultima cu eliminarea cuvintelu „economici permanenti“; intrég'a aline'a inse numai in acelu casu are intielesu, déca se sustiene institutiunea expertiloru permanenti, dér' a eschide cu totulu pe iudividiu ce locuescu in aceeași comuna, cari prin urmare sunt interessati in cauza, — n'ar' fi corectu, acést'a nu a fostu intentiunea nici a proiectulu gubernulu, nici a textulu comisiunei.

Dreptu aceea recomandu eliminarea intregii alinee ultime.

Parteniu Cosma: Eu nu potu fi de acordu cu interpretarea d-lui referentu, pentru-cá aceea nu ar' avé rezultate bune. Lucrulu principalu este, cá expertii se fia neinteressati facia cu ambele partide. Déca s'ar' dovedi, cá unii dintre expertii sunt interessati, nu pricepu ce ar' strică aceea, ca reclamarea in contra loro se se ia la protocolu. In acestu casu judecatori'a, déca voiesce, celu puçinu va poté respecta temerile ivite.

Dreptu aceea eu primescu aline'a asia precum o a stiliatu d-lu deputatu Teleszky.

L. Szikszay: Eu sunt de acordu cu amendamentulu d-lui Teleszky si revocu pe alu meu.

Presiedintele pune la votu amendamentulu deputatulu Teleszky, afara de aline'a ultima, a carei eliminare a propus'o Bokross.

Se primesce amendamentulu lui Teleszky. Se pune la votu aline'a ultima, carea nu se primesce.

Capitululu V.

Pertractarea meritoria.

§ 10. Agendele principale ale pertractarei meritorie sunt:

1. La segregarea urbariala a paduriloru, pasiuniloru si trestisieloru:

a) Staverirea nmerulu sesiuniloru ce au dreptu la competintia urbariala, respective la segregarea pasiunei: staverirea cuantitatii posesiunei, care a fostu domnésca si care a fostu urbariala;

b) Staverirea competintiei de sesiune, respective la segregarea pasiunei, staverirea competintieloru in proportiunea posesiunei;

c) Staverirea cuantitatii si dislocarei teritórielu, ce din teritoriulu de segregatu de oparte are se se separezie pentru fostii urbarialisti, pentru bisericu si scóle, — de alta parte remane in posesiunea fostiloru domni feudali;

d) Staverirea proportiunei, in care voru avé se se impartásiesca fostii iobagi remasi in comuniune, eventualu bisericile si scólele din folosintia teritórielu comune.

2. La proportiunari:

a) Staverirea competintiei totale a singurateceloru comune;

b) Staverirea competintiei fostiloru domni feudali si a fostiloru urbarialisti, precum si staverirea competintiei bisericiloru si scóleloru, si staverirea competintiei individuale a membriloru comuneloru singuratece;

c) Staverirea computarei séu rescumperarei teritórielu ocupate din posesiunea comuna, eventualu staverirea restituirii investitiuniloru;

d) Staverirea si dislocarea competentiloru, cari dupa § 25 se yoru separá in natura;

e) Staverirea proportiunei, in carea voru avea se se impartásiesca partidele remase in comuniune, din folosintia teritórielu comune.

3. La comassari;

a) Staverirea acelu parcele de posesiune din teritoriulu supusu comassarei, cari nu facu substratu de schimbare;

b) Staverirea caliloru de comunicatiune si dintre hotare (dűllőut) si a celoru laterali (csapások);

c) Staverirea isvóreloru, adaptóreloru, cimiterieloru, scóleloru de pomaritu etc. necesarie pentru usulu comunu;

d) Staverirea dislocarei noveloru complecse de posesiune;

e) Staverirea complanarei si desdaunarei obiecteloru, cari reclama o complanare si desdaunare separata.

Bokross ref.: On. Camera! In urm'a primirii propunerii baronulu Kemény Kálmán, afiu de lipsa, cá si aci

intre agendele pertractarei se se susceapa si agendele acelei proceduri speciale.

Dreptu aceea imi iau voia a face urmatórea propunere:

„La punctulu 1. alu §-fulu 10 se se susceapa urmatoriulu textu:

e) „Staverirea schimbarei si deslocarei parcelelu de pamentu ce se afla printre paduri.“

Presiedintele pune la votu §-fulu cu propunerea lui Bokross, cari ambele se primescu.

§ 20. „Dupa terminarea autentificarei judele pertractatoriu numai de cátu incepe pertractarea meritoria.

Spre scopulu acest'a este datoriu a incercá esoperarea unei impaciuiri si contielegeri intre partide.

Déca partidele s'au contielescu in privintia tuturor agendelu si tuturor cestiuniloru subversante, judele pertractatoriu substerne impaciuirea la tribunalulu reg., carele o esaminédia, inse numai in privintia formala si numai din punctu de vedere alu integritatii, éra despre primirea ei inciintédia pe partide.

In contra acestei decisiuni este admissa apelatiunea, inse numai pentru gravamine formale, séu din defectulu integritatii impaciuirii, — asupra careia decide cu valóre definitiva tabl'a regésca.“

Se primesce.

§ 21. De si nu succede impaciuirea in privintia tuturor cestiuniloru, judele pertractatoriu este datoriu a luá la protocolu inoirile facute in privintia singurateceloru puncte.

Dupa acést'a asculta partidele in privintia puncteloru neresolvite, dorintiele loro le ia pe scurtu la protocolu, si numai de cátu indrumédia pe inginerulu functionariu, cá pe bas'a lucrariloru premergatóre, in conformitate cu dispositiunile legiloru si cu punctele staverite in contielegere comuna, si cu possibila respectare a dorintieloru se gatésca planulu segregarei urbariala, proportiunarei séu comassarei, in terminu preclusu.

La gatirea planulu, precum si la aducerea sentintiei meritoriale, afara de dispositiunile legiloru, cari in asta privintia sunt in vigóre, sunt de a se tiené si normele cuprinse in §§ urmatori 22—25.“

Se primesce.

§ 22. „La impartirea noua a teritoriulu supusu comassarii: averea statulu, a municipiulu si a comunei, bunurile fundatiuniloru publice, posesiunea instituteloru publice si a reuniuniloru publice vinu sub aceleasi mesuri cu averea posesoriloru privati si in loeulu loro li se inparte o posesiune noua corespundítóre posesiunei de inainte de comassare.“

Se primesce.

(Va urmá.)

Diverse.

[Deputati la congresulu nationalu bisericescu gr. or.] s'au alesu in cercurile XVII si XVIII, alu caroru locu de scrutiniu este Brasiovulu, domni Ioanu cav. de Puscaru, membru alu curtiei de cassatiune din Pest'a si Ioanu Lengeru avocatulu in Brasiovu. In cerculu alu XVIII lupt'a a fostu destulu de apriga intre deputatulu alesu si intre d-lu Ioanu Popea, professoru gimnasialu, care fu invinsu cu o majoritate de preste 700 de voturi.

[Dela Sibiu] aflamu cá comitetulu Asociatiunei transilvane, tienendu Sambat'a trecuta siedintia, a alesu o comisiune, care se arangeze espositiunea ce se va tiené in Augustu 1881 la Sibiu. In acést'a comisiune au fostu alesi dnii: Br. Davidu Ursu, George Baritiu, Parteniu Cosma, Visariunu Romanu, Iosifu Popescu protop., Eugeniu Brote, Alexandru Lebu proprietariu, Dr. D. Popovici-Barcianu si prof. Dem. Comsia. In aceeași siedintia s'a alesu o comisiune pentru redicarea monumentulu lui Andreiu Muresianu, compusa din urmatori membri: Br. D. Ursu, G. Baritiu, B. Harsianu adv., V. Romanu si Eugeniu Brote. Comitetulu va mai tiené dilele aceste inca o siedintia.

[Monumentulu generalulu Bem] se scrie cá va fi inaugaratu solemnulu in 17 Octobre a. c. in Tergulu-Muresiulu.

[Infratirea studentiloru din Iasi si Bucuresci.] Studentii universitari din Bucuresci si Iasi au avutu frumós'a idea de a se intruni in Focsiani si a si dá man'a de infratire pe malulu Milcovulu. Faptulu acest'a alu junimei este unu protestu solemnulu in contra nelitiriloru straine, cari tindu a sadí earasi cértá intre fratii de dincoéte si de dincolo de Milcovu. Consiliulu comunalu alu urbei Focsiani a votatu o suma de 600 franci pentru primirea studentiloru. Se telegraféza din Focsiani cu dat'a 9/21 Septembre:

„Peste 100 de studenti universitari din Iasi si Bucuresci au intratu in orasiu Dumineca, or'a 10 diminétia. De

la Marasiesci au fostu adusi cu trasuri angagiate de Primaria, la bariera au fostu primiti cu music'a gardei; la or'a 3 aceeași di s'au intrunitu in Sal'a teatrulu, frumosu decorata. Au alesu de presiedinte alu congresulu pe d. Al. Pacléanu, cá reprezentantu alu Focsianulu, apoi s'a votatu telegram'a urmatóre care a fostu espediatu poetulu V. Alexandri la Mircesci:

„Studentii universitari dandusi astadi man'a de infratire „pe malulu Milcovulu saluta cu caldura pe bardulu, care a cantatu atatu de duiosu unirea Romaniloru si a lucratu din „tóte puterile pentru indeplinirea ei. — Presiedintele Societati Generale a Studentiloru Pacléanu.

Eri s'au intrunitu érași in sal'a Teatrulu pentru votarea statuteloru. Aséra au avutu unu banchetu, unde au fostu mai multi invitati; s'au redicatu mai multe toaste, s'a tienutu discursuri, intre care si d. T. Flevá a tienutu unu discursu. Astadi diminétia au pornitu la Odobesci pentru preambulare; suntu entusiasmati.

[Famosulu Pausz] fugitulu vice-comite alu comitatulu Severinu a fostu arestatu de cátra organele politienesce romane si adusu la Orsiova de unde l'au dusu in inchisórea din Caransebesiu. Se dice cá a amblatu pe la Vien'a, Triest de aci la Constantinopolu, unde ia mersu inse reu, asia cá s'a decisu se se reintórca in patria prin Romani'a, unde a fostu inse arestatu. In caletori'a acést'a se fi cheltuitu cu totulu peste 7000 florini, asupra-i s'au afluat numai 82 fl. bani gata.

[Banditi prinsii.] Cetimu in „Farulu Constantiei“: In urm'a mesuriloru luate cei siépte tálhari, cari comisesera crim'a dela Gheringee (Dobrogea) se afla asta-di in manile autoritatii. Gratia energiei mesuriloru ce n'au incetatu din momentulu crimei péna la deplinulu succesu. Parchetulu si administratiunea ocolulu Mangali'a a prinsu doi dintre banditi, ear' administratiunea ocolulu Hirsiova pe cei l-alti cincii. Asupra tálhariloru s'au gasitu arme militare, munitiuni, bani si obiecte. Mai multi dintre densii au marturisitu faptulu. Dela Hirsiova tálharii prinsii acolo voru fi inaintati la Mangalia, unde se face instructiunea afacerii.

[Monetari'a romana.] Eri, s'a primitu la ministeriulu de finance aurulu in bucati, care are se se monetizeze la monetari'a Statulu, ne spune „l'Independance Roumaine“. Monetari'a romana a batutu deja unu milionu aprópe in piese de câte 5 franci de argintu.

[Fabrica de zaharu dela Chitila.] — La 3 ale lune curente, scrie „Curier. Fin.“, s'a inceputu fabricatiunea zaharulu in fabrica dela Chitila (Romani'a). Campani'a zaharina a anului acestuia s'a deschisu, pe cátu amu vedintu sub cele mai bune auspicii. Cantitatea de sfecle recoltate este cu multu mai mare de cátu aceea a aniloru precedenti. Zaharulu prin urmare, ce se va produce la Chitila va fi mai abundantu.

[Dulcigno.] Demonstratiunea floteloru reunite ale mariloru puteri dá in acestu momentu o mare importantia Dulcignulu, portu dupa cóst'a albanesa. Cate-va informari asupra situatiunei si istori'a acestui micu portu potu se fia interesante pentru cititori. Dulcigno are doue porturi, cá si Ragusa. Unulu situatu langa orasiu, este micu, puçinu adéncu si poté primi numai bastimente de 200 tone celu multu. In 1860 Dulcigno numerá 190 batele de transportu pe mare, pe candu flota'i comerciala se redica astadi la unu maximum de 70—80 bastimente de cóste. Péna la crearea marinei de resbelu a Austriei, Dulcigno a fostu unu cuibu de pirati, ce au avutu péna la 400 nai. De la 1875 incrucisietórele austriace au suprimatu rapede acést'a stare de lucruri. Acesti pirati inse au folositu Turciei in timpulu resbelulu independenatiei grecesce. Orasiulu de susu cu citadel'a, separatu de orasiulu nou prin miculu portu, numera adi abia 80 case, din cari jumetate aprópe nu suntu locuite. Citadel'a, impresurata de ziduri puternice, este astadi fara nici o utilitate: peste dens'a domina inaltimile de la Mosiura si Ciomsac. Orasiulu nou numera aprópe 4000 case, locuite de 7.800 mahomedani. Doue-spre-diece familii serbe dau 80 persóne bisericeci grecesce; 8 familii catolice au 40 membri, apoi mai sunt vreo 80 de tigani. Crestinii au inceputu se locuiesca in Dulcigno numai de la 1858.

Dulcigno, numitu de Albanesi Ulkum de Turci Olgum, de Serbi Ulcin a purtatulu in anticitate numele de Ulcinium, apoi, dupa Piniu, acélá de Olchinium. La despartirea imperiulu romanu, Dulcigno apartienú imperiulu din Orientu péna la secolulu alu XI-lea. La acést'a epoca Bizantini suntu batuti de Serbi, Unguri si Venetiani. Ora-

siulu cade in manele Serbiloru pēna in anulu 1408, apoi in ale Venetianiloru pēna in 1571. In anulu acest'a Ahmet pasi'a 'lu cuceri in numele Turciloru. Venetianii au cautatu in desiertu se 'lu reia dela Turci in 1718. Orasiulu a statu in linisce pēna la 1878, candu Muntenegrenii incepura, sub Plamenac, sangerosele loru lupte. Aparatorii perdura 1.000 de ómeni si avura 500 prinsi de resbelu. Trei drapele, 5 tunuri si 1.500 puscii fura trofeele invingetoriloru cari avura 180 morti si 300 raniti. In timpul luptei, orasiulu, in prada flacariloru, fū in mare parte redus in cenusia. In urma Muntenegrenii au cautatu se castige pe Dulcignoti si se pōte crede cā sub stapanirea muntenegrēna, Dulcigno va avé unu viitoru mai bunu. (Le Danube.)

[Statistica judiciara.] Din relatiuni oficiale se constata, cā numerulu proceseloru pendinte la Curtea de Cassatiune din Bucuresci la 15 Augustu 1878 era la 4810, dintre care 407 la sectiunea I, si 740 la secti'a II; in cursulu anului judecatorescu 1879—1880 au intratu la acea curte 1238 procese, dintre care 475 la sectia I, 775 la a II, si 8 la sectiunile unite; ast-felu cā totalulu proceseloru pendinte in cursulu anului a fost de 6048. Din acestea, s'au cassatu 195, s'au respinsu 951, s'au retrasu ori perimatu 167. Totalulu proceseloru rezolvate a fost deci de 1318, remanendu pendinte 4730 la inceputulu anului judiciariu 1880—1881. — In ceea ce privese procesele corectionale la Curtea de apelu din Bucuresci, avem urmatórele cifre: Au intratu in cursulu anului 1879—1880 la curtea de apelu 2537 procese corectionale, s'au rezolvatu 1531 si au ramas pendinte 1006. Cereri de punere in libertate provisorie adresate camerei de punere sub acuzare au fost 24, dintre care 17 au fost acordate si 7 respinse. — La Parchetulu tribunalului Ilfov au intratu in aceeasi perióda 7323 procese; dintre acestea 3262 au fost tramise directu inaintea tribunaleloru corectionale, 1820 s'au tramisu la judecatori de instructiune; 1008 reclamatiuni nu au avutu nici unu cursu; la judele de pace s'au tramisu 1124 procese, si inaintea tribunaleloru militare 109. Impartite dupa natur'a lor, procesele expediate de parchetu se impartu in 6167 delicta si 148 crime. Crimele, pentru care s'au emis ordonantie de urmarire de cātra judecatori de instructiune de pe langa tribunalulu de Ilfov, sunt in numeru de 46; dintre cari 17 pentru omoruri, 12 pentru tálharii, 6 pentru falsuri in acte publice, 3 pentru tentative de omor, 2 pentru falsificari de moneda, 2 pentru atentate la pudóre, 2 pentru abandonate de copii; 1 pentru paricidu si 1 pentru incendiu. „Pr.“

[Ceva teribilu.] Sinuciderea in Françi'a a ajunsu ceva de risu. Eaca o sinucidere tragicomica. Intr'unu orasielu in Françi'a traiea unu càrciumaru. Elu avea unu fecioru cā de vre-o 19 ani, care iubea pe mórte o doica din vecinatate. Dlu bagà de sēma intr'o di, cā unu soldatu din casarm'a vecina nu era indiferentu cu totulu frumósei sale iubite; atunci toti sierpii gelosiei au inceputu se róda anim'a plina de dragoste a lui François. Luà dér' elu o hotarire mare. Chiamà intr'o di pe fata la o parte si 'i declarà, cā trebuie sē se decida la unu felu, ori se'lu ea de barbatu, ori . . . se 'ntimpla ceva teribilu. Pōte cā anim'a frumósei fete ar' fi datu preferintia acestei avantagiöse propuneri, déca o paruchia de pantaloni rosii si o uitatura plina de amoru n'ar' fi dantiatu in imaginatiunea ei. Baietiandrulu primì unu respunsu fulguratoru; ca o sagēta se departà de langa ea. Tatalu seu se intorsese, cautà pe fiulu seu, dér' inzedaru; o banuiala teribila 'i trecu prin capu si incepù a cautà pretutundine impreuna cu infidel'a amanta si cu toti servitorii, fara sē pōta dá de urm'a tinerului desperatu. Unu sgomotu, cā o vijitura de apa, le atrase atentiunea. Incordati asculta . . . murmurulu veniea din pivnitia, se precipitara inlaintu si gasescu pe nenorocitul François, pe infocatulu inamoratu, lungitu la pamentu, pe candu riuri de vinu ce faceau valuri in giuru'i curgeau cu unu sgomotu puternicu din cele 8 buti ale tatalui seu, si a caroru canale erau deschise. Voiea sē si pérda viati'a in valuri de vinu. „Nenorocitul“, strigà tatalu seu, pusu intre amorulu parintescu si interesulu jicuitu alu negociului seu, si nesciindu ce se faca mai 'nainte: pe fiulu seu se scape, ori se inchida cele 8 canale. „Vreau se moru, lasati-me se moru“ murmarà François, „In vinulu meu? Nici-o-data!“ dise tatalu seu. Ridicà pe fiulu seu si'lu transportà cam cu sil'a afara din pivniti'a, pe candu cei-alti inchideau canalele. In acea

baia de vinu François atàta 'si-a recorit ardiatorulu seu amoru, ca n'a mai pomeuitu despre doi-c'a din vecinatate. („Resboiulu W.“)

Revista bibliografica

(„Introducere in stiintele naturale.“) Manualu pentru usulu claselor secundarie inferióre de George Ghimbasiu, professoru la liceulu din Bãrladu. Tipografi'a George Catzafany, Bãrladu 1880. — La noi Romanii, in genere, pōte pe nici unu campu nu s'a lucratu mai puçinu cā pe campulu stiintelor naturale. Cu deosebire ne lipsescu carti didactice bune, cari se introducea pe scolaru in acestu vastu campu, usiurandu totodata multu gréu'a problema a invetiatorului. Unulu din puçinele manuale, care au atinsu acestu scopu, este manualulu memoratu alu d-lui profesoru Ghimbasiu. Elu implinesce in adeveru o lacuna fórte simtita in scóelele nóstre. Autorulu dovedesce pe langa o mare petrunere a stiintei si multa abilitate in descriere si explicare si in impartirea sistematica a materiei. Stilulu cartii este cātu se pōte de claru si usioru de intielesu. Astfelu se justifica fiecare cuventu din prefaci'a autorului, din care estragemu urmatórele pasagie:

„Cunoscint'a fenomenelor principale ale naturi, care se petrecu in giurulu nostru si ne impresiunéza mai in totu momentulu, este indispensabila pentru ori-ce omu cultu. De aceea nu pōte fi nicidecum lucru de miratu, cā mai in tóte scóelele secundare studiulu loru servese cā introducere in vastulu campu alu stiintelor fisico-naturale. In manualulu de faci'a autorulu s'a silitu a espune descrierea si explicarea acestoru fenomene in modu cātu se pōte mai usioru de priceputu, dér' totodata scientificu in limitele programei prescrise pentru scóelele nóstre secundare. . . Importanti'a, la care a ajunsu cunoscint'a fenomenelor meteorologice in timpul de faci'a, m'a indemnatu se trecu încātuva peste limitele unui manualu destinat numai pentru elevii incepatori. Din acestu punctu de vedere dér' cartea pōte fi instructiva si pentru altii mai cu deosebire pentru invetiatorii satesci.“

„Tabl'a de cupriasu“ contine urmatórele capitule si rubrice: I. Natur'a si stiintele naturi. Notiuni preliminare. — Fortiele generale ale naturi. 1. Atractiunea. 2. Caldur'a. 3. Electricitatea. 4. Lumin'a. 5. Magnetismulu. II. Pamentulu cā corpucerescu. Notiuni fundamentale din cosmografia. — 1. Pamentulu. 2. Lun'a. 3. Sórele. 4. Cometele si Asteroidete. III. Pamentulu din punctu de vedere fisicu. — Atmosfer'a pamentului. — 1. Distributiunea caldurei la suprafaci'a pamentului. 2. Perturbatiunea echilibrului in atmosfera. 3. Vaporii de apa in atmosfera. — Constitutiunea fisicala a suprafeçii pamentului. — 1. Tiér'a séu Uscatulu. 2. Ap'a.

Manualulu acest'a, frumosu brosiatu, costa numai 1 leu 25 bani (adeca circa 60 cr. v. a.) fara porto. Ilu recomandam caldurosu tuturor si cu deosebire invetiatoriloru nostri.

(„Ritualulu bisericeii orientale catolice“) pentru catechetii scóelor populare si tinerimea deia scóelele mai inalte, compusu de Ioanu Borosiu, licentiatu in s. teologia morala si pastoral, V-notariu si asesoru consistoriale. Autorulu face o invitare de prenumeratiune la acést'a carte, importanta din mai multe privintie, scriindu urmatórele:

„Cuprinsulu tainicu alu S. nóstre religiuni, — inchiaturile credintei si principale moralului S. nóstre biserice: ni se infaçiosédia in Cultulu — Servitiulu — publicu Dumnediescu astufeliu, încātu potemu dice, cā acést'a este descoperirea viua nunumai a acelor inchiaturi si principia, ci si óresicarevã espressione temeinica a desvoltarei vietiei istorice, séu a constitutiunei interne si esterne a S. nóstre biserice. Dér' afara de aceasta, tóta viéti'a nóstra crestinésca e condusa, si trebuie se fla petrunsa, de spiritulu viu si de viéti'a datatoriu alu servitiului Dumnediescu. Pentru-cã, cuprindiendu-se in acést'a darulu mantuirei depusu in S. Taine prin midilocirea aceluia, nunumai cā ni-se impartasiesce acelu daru — ci deodata se sustiene, se intaresce si desvólta intru noi viéti'a morala adeveratu crestinésca. Amesuratu firei si lipsei nóstre sufletesci, cuprinsulu acest'a alu Cultulu dumnediescu ni se descopere in diferite forme semitórie si vizibile; — si se deplinesce prin diferite Ceremonie.“

„Midiloculu mai securu de a face placutu, pretiuitu si iubitu totu ceace ne invétia S. Biserica este: a cunoște, a fi petrunsu de insemnatatea morala si tainica a acelor Ceremonie. De unde urmédia si acea cã: Cunoșcerea te-

meinica a acestei insemnatati in paralelu cu insusirea invetiaturilor teoretice ale credintei nóstre, mai alesu la temerime — carea e mai susceptibila pentru totu cē e semitoriu si vizibilu, constitua nunumai intemeierea vietiei religióse, ci si pretiuirea asiediaminteloru bisericesci. Spre midilocirea si castigarea acestoru efecte, cu aprobarea Ven. Ordinariatu Episcopescu gr. cat., s'a compusu si cartea acimintita, carea cu aceast'a o presentediu Preotiei si Catechetilor scóelor nóstre populare spre benevol'a partinire si imbratiosiare. Pretiulu acestei carticele — carea vá cuprinde in sene 8—10 cóle tiparite — lu defigu in 60 cr., si se va poté prenumera la auctorulu, si la toti D. Colectanti.

Cólele de prenumeratiune me rogu a-mi se retransmisa pēna in finea lui Octobre 1880. Esemplariile prenumerate, inse nesolvite anticipative, se voru espedá pre langa retribursa (Postcipatiune.) Lugosiu la 27 Augustu 1880. Ioanu Borosiu Asesoru si V. Notariu Consistoriale.

Cu 1 Octobre st. v. 1880 se incepe unu nou abonamentu pe ultimulu cuartalulu la

„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Rogam pe On. Domni prenumeranti ai fóie nóstre, alu caroru abonamentu a expiratu cu 30 Septembre st. v. 1880, se binevoiesca a si'lu renoi de cu vreme, pentru cā diariulu se li se pōta tramite regulatu.

Domni noui abonanti sunt cu deosebire rogati a ne tramite adresele d-loru *esactu*, aratandu si *post'a cea mai aprópe* de loculu, unde locuiescu.

Pretiulu abonamentului la „Gazeta Transilvaniei“ este:

pentru Brasiovu: pe trei luni 2 fl., pe siese luni 4 fl., pe anu 8 fl.; — dusu in casa: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl.; pe anu 10 fl.

pentru Austro-Ungari'a cu post'a: pe trei luni 2 fl. 50 cr., pe siese luni 5 fl., pe anu 10 fl.,

pentru Romani'a si alte tieri esterne: pe trei luni 7 franci, pe siese luni 14 franci, pe anu 28 franci.

Banii de prenumeratiune sunt a se tramite (mai usioru prin assignatiuni postale) la Redactiunea „GAZETEI TRANSILVANIEI“ in Brasiovu.

Ernaticu de vite.

Pe mosi'a Darabani, judetiulu Dorohoiu, gasudu-se fēnu de cea mai buna calitate si pasune imbelsiugata si intinsa, — mocanii cu oi, calu séu ori-ce altu soi de vite sunt primiti la ernaticu cu conditiunile cele mai favorabile. Atātu in privirea indemanariloru cātu si a pretiului a se adressá directu la Curtea mosiei. 5—6

Pretiurile piatiei

din 24 Septembre st. n. 1880.

	Hectolitre.	fl. cr.	Hectolitre.	fl. cr.
Granu	fruntea . . .	8.20	Mazerea	5.90
	midilocu . . .	7.80	Linteá	8.70
	de diosu . . .	7.—	Fasolea	4.80
Mestecatu . . .	6.40	Cartofi	1.—	
Secara	fromósa . . .	5.30	Sementia de inu . . .	11.90
	de midilocu .	5.10	„ de cânepa	4.90
Ordiulu	frumosu . . .	3.80	1 Chilo. fl. cr.	
	de midilocu .	3.30	Carne de vita . . .	—4.—
Ovesulu	frumosu . . .	2.10	„ de rimatoriu . . .	—5.—
	de midilocu .	2.—	„ de berbece . . .	—3.—
Porumbulu . . .	4.70	100 Chile. fl. cr.		
Meiu	5.10	Sen de vita prospetu .	—3.—	
Hrisca	—	„ „ „ topitu	—4.—	

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 24 Septembre st. n. 1880.

Rent'a de auru ungara	107.70	Imprumutulu cu premiu ung.	108.50
Imprumutulu cailoru ferate ungare . . .	122.05	Losurile p. regularea Tisei si a Segedin. . .	107.20
Amortisarea datorii cailoru ferate deostu ung. (1-a emisiune) . .	81.—	Rent'a de harthia aust. . .	71.35
dto. (II-a emisiune) . . .	97.50	„ de argintu	62.35
dto. (III-a emisiune) . . .	85.50	„ de auru	87.45
Bonuri rurale ungare . .	94.50	Losurile din 1860 . . .	130.50
dto. cu cl. de sortare . .	93.75	Actiunile bancei austr.-ungare	818.—
Bonuri rurale Banat-Timis.	93.50	„ bancei de creditu ungare	249.—
dto. cu cl. de sortare . .	92.—	„ bancei de creditu austriace	281.80
Bonuri rurale transilvane	93.50	Argentulu in marfur . .	—
„ croato-slav.	94.50	Galbini imperatesci . .	5.60
Despagubirea p. dijm'a de vinu ung.	93.—	Napoleond'ori	9.40
		Marci 100 imp. germ. .	58.25
		Londr'a	118.25

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gótt si fiu Henricu.